

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 431/2019-72

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. mája 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom Mgr. Vladimírom Šárnikom, Rožňavská 2, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva na rešpektovanie jej súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru Nitra v konaní vedenom pod ČVS: ORP-389/1-VYS-NR-2015 a Okresnej prokuratúry Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Pv 157/15/4403 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, právo na rešpektovanie jej súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru Nitra v konaní vedenom pod ČVS: ORP-389/1-VYS-NR-2015 a Okresnej prokuratúry Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Pv 157/15/4403 p o r u š e n é b o l i .

2. [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 2 500 € (slovom dvetisícpäťsto eur), ktoré j e Okresné riaditeľstvo Policajného zboru Nitra p o v i n n é vyplatiť jej v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur) a Okresná prokuratúra Nitra v sume 500 € (slovom päťsto eur) do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia spolu v sume 640,66 € (slovom šesťstoštyridsať eur a šesťdesiatšesť centov), ktorú s ú p o v i n n é zaplatiť spoločne a nerozdielne Okresné riaditeľstvo Policajného zboru Nitra a Okresná prokuratúra Nitra na účet jej právneho zástupcu Mgr. Vladimíra Šárnika, Rožňavská 2, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti ústavnej s'ťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná s'ťažnosť s'ťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. septembra 2019 doručená ústavná s'ťažnosť s'ťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]

██████████ ██████████ (ďalej len „sťažovateľka“), pre namietané porušenie základného práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru Nitra (ďalej len „okresné riaditeľstvo Policajného zboru“) v konaní vedenom pod ČVS: ORP-389/1-VYS-NR-2015 a Okresnej prokuratúry Nitra (ďalej len „okresná prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Pv 157/15/4403.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka podala 16. marca 2015 na svojho bývalého manžela trestné oznámenie pre trestný čin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) a následne 18. marca 2015 bolo proti bývalému manželovi sťažovateľky ██████████ (ďalej len „obvinený“) vznesené obvinenie pre trestný čin týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 Trestného zákona. Do 3. septembra 2019, t. j. do dňa spísania ústavnej sťažnosti, sa trestná vec stále nachádzala v štádiu prípravného konania.

3. Sťažovateľka podrobne opísala celý priebeh vyšetrovania a poukázala na viacero období nečinnosti a nesústredenosti vo vedení vyšetrovania príslušným vyšetrovateľom a dozorujúcim prokurátorom, čo sa odzrkadlilo v častom rušení rozhodnutí vyšetrovateľa, ako aj okresného prokurátora a malo za následok celkové prietahy v konaní.

4. V prvom roku vyšetrovania sťažovateľka nevidela veľké časové prestávky medzi jednotlivými úkonmi konajúcich orgánov. Postupom času však podľa jej slov aktivita vyšetrovateľa a dozorujúceho prokurátora slabla, začali sa objavovať formálne chyby v rozhodnutiach vyšetrovateľa a ich následné rušenie z dôvodu nezákonnosti. Podstatnú časť vyšetrovania tvorilo zadávanie a vyhotovovanie znaleckých posudkov na vyšetrenie

duševného stavu sťažovateľky ako poškodenej a obvineného, pričom ale vypracovanie samotných posudkov nevnímala sťažovateľka ako priet'ahové.

5. V konečnom dôsledku ku dňu spísania ústavnej sťažnosti vyšetrowanie trvalo 4 roky a 6 mesiacov. Sťažovateľka poukázala na to, že v zmysle § 209 ods. 2 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) malo byť vyšetrowanie ukončené do štyroch mesiacov a dĺžka prípravného konania mnohonásobne prevýšila zákonom predpokladanú dĺžku trvania tohto úseku trestného konania.

6. Dôvod takého dlhého prípravného konania sťažovateľka nevidí v skutkovej či právnej zložitosti vyšetrowaného skutku a rovnako nepripisuje ani sebe ako poškodenej trestným konaním spôsobovanie zbytočných priet'ahov.

7. Sťažovateľka z dôvodu tohto postupu orgánov činných v trestnom konaní namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, „*keďže si v trestnom (adhéznom) konaní uplatnila nárok na náhradu škody (náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia)*“. Ďalej namieta aj porušenie „*práva na účinné vyšetrenie trestného činu, ktoré vyplýva z pozitívneho záväzku štátu pri ochrane porušených práv*“. Je toho názoru, že došlo aj k zásahu do jej práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy a čl. 8 ods. 1 dohovoru, a to konaním jej bývalého manžela namiereným proti sťažovateľke. Navyše uvádza: „*Absenciou účinného vyšetrowania došlo súčasne aj k porušeniu práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.*“

8. Sťažovateľka sa domáha aj priznania finančného zadosťučinenia za utrpenú ujmu. Celkovo žiada priznať 10 000 eur, t. j. 2 000 eur za každý rok vyšetrowania s odkazom na prípad Apicella proti Taliansku. Namietané priet'ahy sa sťažovateľka snažila odstrániť opakovanými podnetmi dozorujúcej prokurátorke a k tomuto ďalej uviedla, že:

„S účinnosťou od 01.01.2016 však už žiaden účinný prostriedok nápravy sťažovateľka nemala, keďže zákonodarca s veľmi nekorektným a hrubo zavádzajúcim zdôvodnením novelou č. 401/2015 Z. z. výslovne vylúčil možnosť obracať sa s podnetom na nadriadeného prokurátora vo veciach týkajúcich sa trestného konania (§ 31 ods. 5 zákona č. 153/2001 Z. z. v aktuálnom znení).“

9. Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd vo veci samej nálezhom takto rozhodol:

„1. Právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy SR a čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného riaditeľstva PZ Nitra a Okresnej prokuratúry Nitra v trestnom konaní vedenom pod ČVS: ORP-389/1-VYS-NR-2015 a sp. zn. 1 Pv 157/15/4403 /4403 porušené boli.

2. Sťažovateľke sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 10.000,- €, ktoré sú Okresné riaditeľstvo PZ Nitra a Okresná prokuratúra Nitra povinní vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresnému riaditeľstvu PZ Nitra a Okresnej prokuratúre Nitra prikazuje v trestnom konaní vedenom pod ČVS: ORP-389/1VYS-NR-2015 a sp. zn. 1 Pv 157/15/4403 /4403 konať bez prieťahov.

4. Okresné riaditeľstvu PZ Nitra a Okresná prokuratúra Nitra sú povinní nahradiť sťažovateľke trovy právneho zastúpenia k rukám advokáta do 30 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

10. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 431/2019-15 z 29. októbra 2019 po predbežnom prerokovaní prijal sťažnosť na ďalšie konanie.

II.

Vyjadrenie okresného riaditeľstva Policajného zboru a Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, replika sťažovateľky

11. Po prijatí sťažnosti vyzval ústavný súd okresné riaditeľstvo Policajného zboru a okresnú prokuratúru, aby sa vyjadrili k prijatej sťažnosti a aby uviedli, či súhlasia s tým, aby ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.

12. Okresné riaditeľstvo Policajného zboru sa na výzvu ústavného súdu vyjadrilo podaním sp. zn. ORPZ-NR-OKP-47-001/2020 doručeným ústavnému súdu 3. februára 2020. V úvode svojho vyjadrenia podrobne popísali priebeh doterajšieho vyšetrovania. Na základe uvedenej chronológie spisu skonštatovali, že vyšetrovateľ vykonával úkony bez zbytočných prietáhov. Vzniknuté prietahy pričítali poškodenej, resp. jej splnomocnenému zástupcovi, ktorý opakovane predkladal sťažnosti a nové znalecké posudky. Ďalej uviedli, že dozorujúca prokurátorka po opakovanej previerke spisu nikdy nekonštatovala prietahy v konaní vyšetrovateľa. V závere vyjadrili súhlas s upustením od ústneho pojednania prijatej sťažnosti.

13. Dňa 13. februára 2020 bolo ústavnému súdu doručené vyjadrenie Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) č. k. 2 GÚp 2/20/1000-4 k ústavnej sťažnosti [REDAKOVANÉ]. Generálna prokuratúra uviedla s poukazom na právnu úpravu náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím prokurátora alebo jeho nesprávnym úradným postupom podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zodpovednosti za škodu“), že je v zmysle § 32 zákona o ústavnom súde účastníkom konania. Ďalej uviedla stručný priebeh prípravného konania a obsirnejšie sa vyjadrila aj k podstate ústavnej sťažnosti, t. j. k namietanému porušeniu práv sťažovateľky, ktoré analyzovala podľa štyroch kritérií, a to

zložitosti veci, správania sťažovateľky, konania príslušného orgánu a významu predmetu konania pre sťažovateľku.

14. Z hľadiska zložitosti veci generálna prokuratúra konštatuje, že ide o mimoriadne skutkovo zložitú vec s poukazom jednak na výšku trestu, ktorá páchatel'ovi eventuálne hrozí, s ohľadom na povahu trestnej veci, t. j. zločin týrania blízkej a zverenej osoby, pričom uvádza, že *„Rozpoznanie domáceho násilia pre poverené štátne orgány či inštitúcie je veľmi zložitou otázkou“*, a v neposlednom rade uvádza, že v predmetnej veci bolo vyhotovených dokopy sedem znaleckých posudkov. K správaniu sťažovateľky uvádza, že sťažovateľka prostredníctvom splnomocnenca Mgr. Vladimíra Šárnika podala vo veci spolu 30 podaní a udáva aj ich prehľad. Postup okresnej prokuratúry, konkrétne okresnej prokurátorky, nehodnotí generálna prokuratúra ako priet'ahový, znovu udáva prehľad úkonov konajúcej prokurátorky a poukazuje aj na jej osobnú účasť na vyšetrovacích úkonoch. Z hľadiska významu predmetu konania pre sťažovateľku generálna prokuratúra poukazuje na status poškodeného v trestnom konaní, t. j. že je subjektom vedľajšieho trestno-procesného vzťahu, nemá priamy právny nárok na prípadné odsúdenie páchatel'a, má nárok na náhradu škody, za podmienky jeho včasného uplatnenia. V konkrétnej veci sťažovateľky upriamuje pozornosť aj na konanie príslušných orgánov, ktoré *„promptne využili všetky dostupné právne prostriedky na jej ochranu pred prípadnými útokmi zo strany obvineného“* (zákaz priblíženia sa k sťažovateľke, písomný sľub obvineného, v civilnom konaní vydané predbežné opatrenie o zákaze vstupu obvineného do spoločného bytu). V závere generálna prokuratúra nesúhlasí, že by dĺžka prípravného konania v tomto konkrétnom prípade presahujúca päť rokov bola neprimeraná, a navrhuje nevysloviť porušenie práva sťažovateľky.

15. Generálna prokuratúra ďalej nesúhlasila s upustením od ústneho pojednávania o prijatej ústavnej sťažnosti a ako svedka ku kvalite a plynulosti výkonu prokurátorského dozoru v konkrétnej veci navrhla vypočúť [REDACTED], okresného prokurátora v Nitre, a k spôsobu priberania znalcov zástupcu okresného riaditeľstva Policajného zboru.

16. Reakcia sťažovateľky na vyjadrenia okresného riaditeľstva Policajného zboru a generálnej prokuratúry bola ústavnému súdu doručená 27. februára 2020. Reagovala na vyhlásenie generálnej prokuratúry, ktorá sa považuje za účastníka konania o ústavnej sťažnosti pred ústavným súdom, odvolávajúc sa na zákon o zodpovednosti za škodu. Z uvedených právnych predpisov však podľa sťažovateľky účasti generálnej prokuratúry v tomto konaní nevyplýva. V podrobnom vyjadrení sťažovateľka reagovala na jednotlivé tvrdenia generálnej prokuratúry. Zložitou otázkou rozdielu medzi hádkou a týraním, na ktoré generálna prokuratúra odkazuje, sa podľa sťažovateľky vôbec nezaoberala ani v konaní dozorujúca prokurátorka. Sťažovateľka rozoberá postup obstarávania, výsledky a vyhodnotenie znaleckých posudkov, ktoré boli v trestnej veci realizované jednak na podnet vyšetrovateľa, ale aj na podnet sťažovateľky. Sťažovateľka tvrdí, že predkladaním vlastných znaleckých posudkov nemarí vyšetrowanie, ale naopak, preukazuje nimi nesprávnosť posudkov obstaraných orgánmi činnými v trestnom konaní, na čo reflektovala aj Krajská prokuratúra v Nitre, ktorá opakovane rušila meritórne rozhodnutia dozorujúcej prokurátorky. Náročnosť dokazovania nebola podľa sťažovateľky spôsobená zložitou vecou, ale skôr nekvalitou znaleckých posudkov obstaraných vyšetrovateľom pod dozorom prokurátorky a ich nesprávnym vyhodnocovaním, pričom nie je podľa sťažovateľky jasné, aký právny či skutkový význam má skúmanie toho, či poškodená trpí, či trpela reaktívnou duševnou poruchou, keď základná skutková podstata trestného činu nevyžaduje vznik následku na (duševnom) zdraví, postačovalo preto skúmanie všeobecnej vierohodnosti sťažovateľky. V konaní pritom dochádzalo k opakovanému rušeniu rozhodnutí dozorujúcej prokurátorky z dôvodu ich zjavnej nezákonnosti a vecnej nesprávnosti.

K zaťažovaniu orgánov činných v trestnom konaní zo strany sťažovateľky množstvom podaní v počte 30 sťažovateľka uvádza, že tieto podania vyšetrowanie nijako nezbrzdili, pretože vyšetrovateľ na nich nemusel odpovedať a ani na nich neodpovedal a dozor prokurátorky nad vyšetrowaním je náplňou jej práce. Sťažovateľka podala v konaní len jednu námietku zaujatosti, a to proti probačnej úradníčke, ktorá sa však na vyšetrowaní nijako nepodielala. Sťažovateľka podávala návrhy na odňatie veci vyšetrovateľovi, ktorého uznesenia dozorujúca prokurátorka viackrát zrušila, lebo trpeli procesnými a skutkovými vadami, a ktorý počas jedného roka napriek opakovaným pokusom nedokázal vydať riadne

uznesenie o pribratí znaleckého ústavu. Napriek podnetom sťažovateľky však dozorujúca prokurátorka svoju právomoc v tomto ohľade nevyužila. Keďže možnosť obracať sa na orgány prokuratúry v trestných veciach bola od 1. januára 2016 zrušená [od 30. apríla 2019 bol zrušený aj interný príkaz generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“)], výsledkom väčšiny podnetov bola odpoveď, že podnet sa bez vybavenia zasiela dozorujúcej prokurátorke.

Bez prietáhov konal vyšetrovateľ v období od 16. marca 2015 do 7. apríla 2015, mierne prietahy boli v období od 7. apríla 2015 do 15. júla 2015, v období od 15. júla 2015 do 12. októbra 2016 boli obdobia úplnej nečinnosti v mesiacoch, v období od 12. októbra 2016 do 11. septembra 2017 boli obdobia nečinnosti v týždňoch až mesiacoch. Od roku 2017 do 31. januára 2019 vyšetrovateľ priberal do konania znalecký ústav, pričom znalecký posudok bol vyhotovený až 29. septembra 2019. Vyšetrovanie pritom malo byť ukončené do 4 mesiacov (§ 209 ods. 2 Trestného poriadku).

Výsledok trestného konania nemá pre sťažovateľku len podružný charakter, pretože všetky opatrenia vydané štátnymi orgánmi na jej ochranu a ochranu jej detí boli založené na skutočnosti, že proti manželovi bolo vznesené obvinenie. Sťažovateľka síce nemá právo na odsúdenie páchatel'a, ale má právo na účinné vyšetrovanie násilia, ktorého bola obeťou, a vo veci sťažovateľky vyšetrovanie požiadavku účinnosti vôbec nespĺňa.

K návrhu generálnej prokuratúry na vypočutie prokurátora [REDAKOVANÉ] sťažovateľka uvádza, že po celý čas bola dozorujúcou prokurátorkou JUDr. Janka Valentová, dozor vykonáva písomne a je celý zachytený vo vyšetrovacom a dozorovom spise, preto je výsluch tohto svedka zbytočný.

V závere sťažovateľka uviedla, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania pred ústavným súdom.

17. Ústavný súd mal po prijatí ústavnej sťažnosti sťažovateľky k dispozícii zapožičaný trestný spis z okresného riaditeľstva Policajného zboru vedený pod ČVS: ORP-389/1-VYS-NR-2015, ako aj kópiu spisu okresnej prokuratúry sp. zn. 1 Pv 157/15/4403. Vzhľadom na obsah spisov a skutočnosť, že [REDAKOVANÉ] nebol dozorujúcim prokurátorom v trestnej veci sťažovateľky, ústavný súd vyzval 22. apríla 2020 okresnú prokuratúru, aby ústavnému súdu oznámila, či na uskutočnení ústneho pojednávania vo veci

trvá a či výsluch [REDAKOVANÉ] môže prispieť k ďalšiemu objasneniu veci (prípadne v akom smere), najmä ak namietané porušenie základných práv sťažovateľky spočíva v tvrdených priet'ahoch v konaní a nedostatočne účinnom a rýchlom vyšetovaní trestnej veci.

18. V reakcii na výzvu ústavného súdu generálna prokuratúra listom č. k. 2 GÚp 2/20/1000-7 z 28. apríla 2020 ústavnému súdu oznámila, že netrvá na ústnom pojednávaní.

Podaním č. k. Pc 39/20/4403-3 doručeným ústavnému súdu 4. mája 2020 sa okresná prokuratúra vyjadrila, že sa pripája k oznámeniu JUDr. Viery Kováčikovej, prvej námestníčky generálneho prokurátora č. k. 2 GÚp 2/20/1000-7 (t. j. súhlas s upustením od ústneho pojednávania). Okresná prokuratúra predložila ústavnému súdu uznesenie okresnej prokuratúry č. k. 1 Pv 157/15/4403-208 z 12. februára 2020, ktorým bola trestná vec obvineného [REDAKOVANÉ] postúpená podľa § 214 ods. 1 Trestného poriadku Okresnému úradu Nitra, pretože výsledky vyšetovania preukazujú, že nejde o trestný čin, ale ide o skutok, ktorý by mohol byť priestupkom, a uznesenie Krajskej prokuratúry v Nitre č. k. 1 KPt 169/15/4400-73 z 31. marca 2020, ktorým bola sťažnosť sťažovateľky proti uzneseniu okresnej prokuratúry zamietnutá ako nedôvodná. Týmito rozhodnutiami bolo v trestnej veci, ktorej sa týka ústavná sťažnosť sťažovateľky, meritórne rozhodnuté.

19. Ústavný súd upustil so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde od ústneho pojednávania v danej veci, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami, ako aj s obsahom súdneho spisu dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Relevantné ustanovenia právnych predpisov

20. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

21. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

22. Podľa čl. 131 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach podľa čl. 127 ústavy v trojčlenných senátoch. Senát sa uznáva nadpolovičnou väčšinou svojich členov.

23. Podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde od ústneho pojednávania môže ústavný súd so súhlasom účastníkov konania upustiť, ak od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

24. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

25. Podľa § 133 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, v náleze uvedie, ktoré základné práva a slobody boli porušené, ktoré ustanovenia ústavy, ústavného zákona alebo medzinárodnej zmluvy boli porušené a akým právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené základné práva a slobody.

25.1 Podľa § 133 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže

a) prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal...

c) zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd sťažovateľa...

e) priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal.

26. Podľa § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva

a slobody sťažovateľa, je povinný sťažovateľovi priznané finančné zadost'učinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

27. Podľa čl. 19 ods. 2 ústavy každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

28. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

29. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

30. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

31. Podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.

32. Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

IV.

K postaveniu okresnej prokuratúry ako účastníka konania pred ústavným súdom

33. V konaní o ústavnej sťažnosti je podľa § 125 zákona o ústavnom súde účastníkom konania (odporcom) orgán verejnej moci, proti ktorému ústavná sťažnosť

smeruje. V tomto prípade je to okresné riaditeľstvo Policajného zboru a okresná prokuratúra, ktoré sťažovateľka označila ako porušovateľov jej označených základných práv. Argumentácia generálnej prokuratúry o primeranej aplikácii zákona o zodpovednosti za škodu na konanie o ústavnej sťažnosti pred ústavným súdom nemá opodstatnenie, pretože zákon o zodpovednosti za škodu sa ani subsidiárne nevzťahuje na konanie o ústavnej sťažnosti. Ústavný súd zohľadnil monokratický systém a hierarchickosť orgánov prokuratúry a z tohto dôvodu akceptoval v tomto konaní stanovisko generálnej prokuratúry, ktorá sa vyjadrovala v mene okresnej prokuratúry. Ústavný súd preto zotrúva na svojom stanovisku uvedenom v náleze č. k. I. ÚS 347/2019-52 z 28. januára 2020, odkazuje na odôvodnenie tohto nálezu, konkrétne na body 10.1 a 10.2 a za účastníka tohto konania naďalej považuje okresnú prokuratúru.

V.

Posúdenie veci ústavným súdom

34. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľky je tvrdené porušenie jej základného práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy, základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietrahov čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, práva na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru postupom okresného riaditeľstva Policajného zboru v konaní vedenom pod ČVS: ORP-389/1-VYS-NR-2015 a postupom okresnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Pv 157/15/4403, v ktorom sťažovateľka vystupuje v procesnom postavení poškodenej. Sťažovateľka ako poškodená podala 16. marca 2015 trestné oznámenie pre trestný čin týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 Trestného zákona. V ten istý deň bolo začaté trestné stíhanie podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku pre zločin týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) a b) a ods. 2 písm. d) Trestného zákona. Bývalému manželovi sťažovateľky [REDAKOVANÉ] bolo 18. marca 2015 vznesené obvinenie pre zločin týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. d) Trestného zákona. Ku dňu podania

ústavnej sťažnosti, t. j. 4. septembra 2019, nebolo vyšetrowanie žiadnym spôsobom ukončené a vec sa stále nachádzala v štádiu prípravného konania. Podľa slov sťažovateľky vo vyšetrowaní dochádza k zbytočným priet'ahom, ktoré sú spôsobené nekonaním príslušných orgánov, resp. ich neefektívnou a nesústredenou činnosťou. Sťažovateľka upriamuje pozornosť na to, že ide o citlivú záležitosť riešenia domáceho násilia, ktorú by mali orgány činné v trestnom konaní riešiť prioritne, pričom samotné predlžovanie vyšetrowania spôsobuje sťažovateľke nenapraviteľnú ujmu.

V.1 Chronológia úkonov okresného riaditeľstva Policajného zboru a okresnej prokuratúry

35. Z vyjadrenia okresného riaditeľstva Policajného zboru a generálnej prokuratúry, ako aj z priloženého vyšetrowacieho spisu ČVS:ORP-389/1-VYS-NR-2015 a dozorového spisu okresnej prokuratúry sp. zn. 1 Pv 157/15/4403 ústavný súd zistil a ustálil vykonanie týchto procesných úkonov:

Úkony prebiehajúce v roku 2015:

- 16. marca 2015 podanie trestného oznámenia poškodenou sťažovateľkou za účasti jej právneho zástupcu,

- 16. marca 2015 príslušný vyšetrowateľ Policajného zboru (ďalej len „vyšetrowateľ Policajného zboru“) vydal uznesenie o začatí trestného stíhania podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku ČVS: ORP-389/1-VYS-NR-2015,

- 17. marca 2015 sa uskutočnil výsluch poškodenej a viacerých svedkov, bol zadržaný a vypočutý bývalý manžel sťažovateľky a uznesením vyšetrowateľ Policajného zboru pribral do konania znalca z odboru zdravotníctva, odvetvia klinickej psychológie detí a dospelých Mgr. Karola Zabáka (pre účely znaleckého vyšetrenia poškodenej [REDACTED]),

- 18. marca 2015 vyšetrowateľ Policajného zboru uznesením ČVS: ORP-389/1-VYS-NR-2015 vzniesol podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku obvinenie bývalému manželovi sťažovateľky pre zločin týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. d) Trestného zákona,

- 18. marca 2015 bol vypočutý obvinený, poškodená sťažovateľka a bol podaný návrh na väzobné stíhanie obvineného, obvinený bol zadržaný, okresná prokuratúra rozhodla o zamietnutí sťažnosti obvineného voči uzneseniu o vznesení obvinenia,

- 19. marca 2015 bol obvinený príkazom sudcu pre prípravné konanie prepustený zo zadržania, okresný súd nevyhovел návrhu prokurátora na väzobné stíhanie obvineného, väzba bola nahradená písomným sľubom obvineného a dohľadom probačného a mediačného úradníka, obvinenému boli uložené primerané obmedzenia a povinnosti (okrem iného zákaz priblíženia sa k osobe poškodenej), okresný prokurátor podal proti uzneseniu okresného súdu sťažnosť,

- 26. marca 2015 okresná prokuratúra predložila Krajskej prokuratúre v Nitre vyjadrenie poškodenej k sťažnosti proti prepusteniu z väzby z 25. marca 2015,

- 26. marca 2015 Krajský súd v Nitre rozhodol o zamietnutí sťažnosti okresného prokurátora proti uzneseniu o nevzatí obvineného do väzby,

- 7. apríla 2015 sa konal výsluch ďalších svedkov,

- 16. apríla 2015 Okresný súd Nitra vrátil vyšetrovací spis okresnej prokuratúre,

- 5. mája 2015 bola opätovne vypočutá poškodená za účasti dozorového prokurátora,

- 11. mája 2015 dozorový prokurátor opatrením uložil vyšetrovateľovi Policajného zboru záväzný pokyn na vypracovanie znaleckého posudku osoby obvineného,

- 21. mája 2015 boli opätovne vypočutí svedkovia (susedia poškodenej),

- 22. mája 2015 uznesením ČVS: ORP-389/1-VYS-NR-2015 vyšetrovateľ Policajného zboru pribral do konania znalca z odboru zdravotníctva, odvetvia klinickej psychológie detí a dospelých Mgr. Karola Zabáka (pre účely znaleckého vyšetrenia obvineného),

- 26. mája 2015 bola vznesená námietka zaujatosti voči probačnej a mediačnej úradníčke zo strany splnomocneného zástupcu poškodenej,

- 9. júna 2015 boli opätovne vypočutí ďalší svedkovia (susedia poškodenej),

- 17. júna 2015 dozorujúci prokurátor rozhodol o nevyklúčení probačného a mediačného úradníka,

- 17. júna 2015 dozorujúci prokurátor opatrením uložil záväzné pokyny vyšetrovateľovi, oznámenie splnomocnenému zástupcovi poškodenej o spôsobe vybavenia jeho podania z 5. mája 2015,

- 25. júna 2015 boli vypočutí rodičia poškodenej a ďalší svedok,
- 26. júna 2015 bola doručená na okresnú prokuratúru sťažnosť poškodenej proti uzneseniu zo 17. júna 2015 o nevyhlásení probačnej úradníčky, sťažnosť spolu so spisovým materiálom bola predložená Krajskej prokuratúre v Nitre,
- 10. júla 2015 bolo okresnej prokuratúre a okresnému riaditeľstvu Policajného zboru doručené vyjadrenie poškodenej,
- 15. júla 2015 Krajská prokuratúra v Nitre rozhodla o zamietnutí sťažnosti poškodenej,
- 14. júla 2015 a 15. júla 2015 boli vypracované znalecké posudky znalcom [REDACTED] č. 26/2015 a č. 27/2015, doručené boli vyšetrovateľovi Policajného zboru 28. júla 2015,
- 17. júla 2015 spisový materiál vrátený z Krajskej prokuratúry v Nitre na okresnú prokuratúru,
- 20. augusta 2015 poškodená predložila okresnému riaditeľstvu Policajného zboru a okresnej prokuratúre ďalšie dôkazy,
- 7. septembra 2015 bolo okresnému riaditeľstvu Policajného zboru doručené vyjadrenie poškodenej k znaleckým posudkom,
- 25. septembra 2015 bol realizovaný výsluch dvoch svedkov,
- 11. decembra 2015 dozorujúci prokurátor opatrením uložil lehotu na ukončenie prípravného konania do 30. januára 2016.

Úkony prebiehajúce v roku 2016:

- 13. januára 2016 boli vypočuté dve svedkyne,
- 27. januára 2016 bola vypočutá poškodená,
- 5. februára 2016 podal splnomocnený zástupca poškodenej na okresnej prokuratúre žiadosť o preskúmanie postupu vyšetrovateľa,
- 11. marca 2016 okresná prokuratúra vydala upovedomenie o vybavení podnetu poškodenej z 5. februára 2016,
- 5. mája 2016 splnomocnený zástupca poškodenej predložil ďalšie dôkazy (znalecký posudok č. 18/2015, správa Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Nitra),
- 18. mája 2016 bol vykonaný výsluch svedka, brata poškodenej,

- 6. septembra 2016 sa s výsledkami vyšetrovania oboznámil obvinený,
- 12. októbra 2016 vyšetrovateľ Policajného zboru podal návrh na postúpenie veci podľa § 214 ods. 1 Trestného poriadku,
- 2. novembra 2016 bolo okresnej prokuratúre doručené vyjadrenie poškodenej k návrhu na postúpenie veci,
- 16. novembra 2016 prokurátor okresnej prokuratúry rozhodol o postúpení veci podľa § 214 ods. 1 Trestného poriadku uznesením č. k. 1 Pv 157/15/4403-82,
- 29. novembra 2016 podal splnomocnený zástupca poškodenej na okresnej prokuratúre sťažnosť proti uzneseniu o postúpení veci.

Úkony prebiehajúce v roku 2017:

- 26. januára 2017 prokurátor Krajskej prokuratúry v Nitre rozhodol uznesením č. k. 1 KPt 169/15/4400-36 o zrušení uznesenia okresnej prokuratúry o postúpení veci č. k. 1 Pv 157/15/4403-82,
- 10. februára 2017 dozorový prokurátor opatrením uložil vyšetrovateľovi pokyny na doplnenie vyšetrovania,
- 20. marca 2017 bol vykonaný výsluch znalca Mgr. Karola Zabáka,
- 2. mája 2017 na návrh okresného riaditeľstva Policajného zboru z 27. marca 2017 vydal okresný súd príkaz na vyšetrenie duševného stavu poškodenej,
- 23. mája 2017 vyšetrovateľ Policajného zboru vydal zmätočné uznesenie o pribratí znalca MUDr. Kataríny Romsauerovej, v záhlaví uznesenia bola nesprávne označená osoba obvineného,
- 7. júna 2017 uznesením dozorujúci prokurátor zrušil uznesenie o pribratí znalca z 23. mája 2017 z dôvodu, že bolo nezákonné (nesprávne označená osoba obvineného),
- 13. júna 2017 vyšetrovateľ Policajného zboru vydal uznesenie o pribratí znalca MUDr. Kataríny Romsauerovej,
- 17. júla 2017 bol vypracovaný znalecký posudok č. 26/2017,
- 5. septembra 2017 boli strany oboznámené s výsledkami vyšetrovania,
- 8. septembra 2017 podal splnomocnenec poškodenej na okresnej prokuratúre vyjadrenie k znaleckému posudku č. 26/2017,

- 11. septembra 2017 vyšetrovateľ Policajného zboru podal návrh na postúpenie veci podľa § 214 ods. 1 Trestného poriadku,
- 26. septembra 2017 prokurátor okresnej prokuratúry rozhodol o postúpení veci podľa § 214 ods. 1 Trestného poriadku uznesením č. k. 1 Pv 157/15/4403-112,
- 9. októbra 2017 podala poškodená sťažnosť proti uzneseniu č. k. 1 Pv 157/15/4403-112, k sťažnosti bol pripojený znalecký posudok č. 60/2017 vypracovaný na žiadosť poškodenej,
- 10. novembra 2017 prokurátor Krajskej prokuratúry v Nitre rozhodol uznesením č. k. 1 KPt 169/15/4400-50 o zrušení uznesenia okresnej prokuratúry o postúpení veci č. k. 1 Pv 157/15/4403-82,
- 27. novembra 2017 dozorový prokurátor opatrením uložil vyšetrovateľovi Policajného zboru pokyny na doplnenie vyšetrovania.

Úkony prebiehajúce v roku 2018:

- 12. januára 2018 bola vypočítaná znalkyňa MUDr. Katarína Romsauerová,
- 10. apríla 2018 vydal vyšetrovateľ Policajného zboru uznesenie o pribratí znalca Ústav pre znaleckú činnosť v Psychológii a Psychiatrii, Psychiatrickú nemocnicu Phillippa Puinela,
- 25. apríla 2018 okresná prokuratúra prípisom okresnému riaditeľstvu Policajného zboru signalizovala možné preťaženie v konaní,
- 27. apríla 2018 podala poškodená prostredníctvom splnomocneného zástupcu sťažnosť proti uzneseniu o pribratí znaleckého ústavu,
- 4. mája 2018 uznesením dozorujúci prokurátor zrušil uznesenie o pribratí znalca z 10. apríla 2018 z dôvodu, že bolo nezákonné (nesprávne položené otázky znalcovi),
- 7. mája 2018 vyšetrovateľ Policajného zboru vydal uznesenie o pribratí znalca Ústav pre znaleckú činnosť v Psychológii a Psychiatrii, Psychiatrickú nemocnicu Phillippa Puinela,
- 17. mája 2018 podala poškodená prostredníctvom splnomocneného zástupcu sťažnosť proti uzneseniu o pribratí znaleckého ústavu,
- 28. mája 2018 si poškodená prostredníctvom splnomocneného zástupcu uplatnila nárok na náhradu škody,

- 28. mája 2018 podal splnomocnený zástupca poškodenej na Krajskej prokuratúre v Nitre podnet na preskúmanie postupu a rozhodnutia prokurátora,
- 12. júla 2018 Krajská prokuratúra v Nitre vybavila podnet na preskúmanie postupu a rozhodnutie prokurátora podaný poškodenou,
- 10. augusta 2018 uznesením dozorujúci prokurátor zrušil uznesenie o pribratí znalca zo 7. mája 2018 z dôvodu, že vyšetrovateľ Policajného zboru nesprávne označil subjekt – znalecký ústav, ktorý mienil pribrať do konania,
- 13. augusta 2018 podala poškodená na okresnej prokuratúre podnet na preskúmanie postupu vyšetrovateľa,
- 15. augusta 2018 dozorový prokurátor opatrením uložil vyšetrovateľovi Policajného zboru záväzné pokyny týkajúce sa zistenia postavenia znaleckej organizácie alebo znaleckého ústavu a zistenia, ktoré znalecké ústavy v Slovenskej republike majú oprávnenie podať posudok v odbore psychiatrie,
- 4. septembra 2018 vyšetrovateľ Policajného zboru požiadal Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky o poskytnutie informácií a zaslanie dokladov,
- 12. októbra 2018 okresná prokuratúra vybavila podnet poškodenej z 13. augusta 2018,
- 12. októbra 2018 okresná prokuratúra adresovala vyšetrovateľovi Policajného zboru výčitku,
- 24. októbra 2018 podal splnomocnený zástupca poškodenej na okresnej prokuratúre podnet na odňatie vecí vyšetrovateľovi,
- 25. októbra 2018 okresná prokuratúra vydala upovedomenie splnomocneného zástupcu poškodenej o vybavení jeho podnetu,
- 25. októbra Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky poskytlo odpoveď na žiadosť vyšetrovateľa Policajného zboru zo 4. septembra 2018,
- 26. novembra 2018 dozorový prokurátor opatrením uložil vyšetrovateľovi Policajného zboru záväzný pokyn pribrať do konania znalecký ústav forensic.sk, Inštitút forenzných medicínskych expertíz s. r. o.,
- 26. novembra 2018 okresná prokuratúra vydala upovedomenie o vybavení podnetu podaného obvineným týkajúceho sa dĺžky konania,

- 7. decembra 2018 vydal vyšetrovateľ Policajného zboru uznesenie o pribratí znaleckého ústavu forensic.sk, Inštitút forenzných medicínskych expertíz s. r. o.

Úkony prebiehajúce v roku 2019:

- 31. januára 2019 vydal vyšetrovateľ Policajného zboru opravné uznesenie o pribratí znaleckého ústavu forensic.sk, Inštitút forenzných medicínskych expertíz s. r. o. (oprava spočívala v nahradení znaleckého odboru psychológia odborom psychiatria),

- 13. februára 2019 podala poškodená na okresnej prokuratúre podnet na preskúmanie postupu policajta,

- 18. marca 2019 okresná prokuratúra vydala upovedomenie o vybavení podnetu poškodenej z 13. februára 2019,

- 9. apríla 2019 podal znalecký ústav na okresnom riaditeľstve Policajného zboru námietku možnej zaujatosti,

- 10. mája 2019 predložila poškodená znalecký posudok PhDr. Eleny Fortis č. 20/2019 vypracovaný pre účely občianskoprávneho konania týkajúci sa maloletej dcéry poškodenej a ďalšie dôkazy,

- 18. júna 2019 sa konalo vyšetrenie poškodenej znaleckým ústavom,

- 1. októbra bol znaleckým ústavom doručený vypracovaný znalecký posudok č. 99061/2019 z 29. septembra 2019,

- 12. novembra 2019 bol predložený vyšetrovací spis na preštudovanie stranám,

- 4. decembra 2019 dozorujúci prokurátor opatrením uložil vyšetrovateľovi Policajného zboru záväzný pokyn predvolať na výsluch znalca k záverom znaleckého posudku č. 99061/2019.

Úkony prebiehajúce v roku 2020:

- 14. januára 2020 bol vypočutý znalec MUDr. Maroš Uhrin k záverom znaleckého posudku č. 99061/2019,

- 23. januára 2020 vyšetrovateľ Policajného zboru úradným záznamom založil do spisu sťažnosť poškodenej proti uzneseniu o pribratí znaleckého ústavu zo 7. decembra 2018, doručená elektronicky bola okresnému riaditeľstvu Policajného zboru 14. decembra

2018, a zároveň vyšetrovateľ Policajného zboru túto sťažnosť predložil okresnej prokuratúre na rozhodnutie,

- 12. februára 2020 prokurátorka okresnej prokuratúry rozhodla uznesením č. k. 1 Pv 157/15/4403-208 o postúpení trestnej veci obvineného [REDAKOVANÉ] Okresnému úradu Nitra, pretože výsledky vyšetrovania preukazujú, že nejde o trestný čin, ale ide o skutok, ktorý by mohol byť priestupkom,

- 31. marca 2020 prokurátorka Krajskej prokuratúry v Nitre sťažnosť sťažovateľky proti uzneseniu okresnej prokuratúry o postúpení veci zamietla ako nedôvodnú.

36. Z uvedenej chronológie úkonov okresného riaditeľstva Policajného zboru a okresnej prokuratúry možno ustáliť, že od podania trestného oznámenia poškodenou 16. marca 2015 až do konca júla 2015 konali príslušné orgány plynule, bez prietáhov, druhá polovica roka 2015 je už poznačená nečinnosťou, pretože v septembri 2015 bol vykonaný len výsluch dvoch svedkov. V decembri 2015 dozorujúci prokurátor určil lehotu na ukončenie prípravného konania do 30. januára 2016, ktorá však dodržaná nebola. V roku 2016 bolo spolu vykonaných šesť úkonov, pričom nešlo o časovo náročné úkony, teda v tomto období príslušné orgány nekonali plynule. V novembri 2016 okresný prokurátor rozhodol o postúpení veci podľa § 214 ods. 1 Trestného poriadku, ktoré však bolo uznesením Krajskej prokuratúry v Nitre v januári 2017 zrušené, vyšetrovateľovi boli dané pokyny na doplnenie vyšetrovania. V roku 2017 sa okrem výsluchu znalca, ktorý sa konal v marci 2017, realizovalo len znalecké skúmanie duševného stavu poškodenej (sťažovateľky), zmätočné uznesenie vyšetrovateľa o pribratí znalca muselo byť zrušené okresnou prokuratúrou. Po oboznámení oboch strán s výsledkami vyšetrovania okresná prokuratúra v septembri 2017 opätovne rozhodla o postúpení veci podľa § 214 ods. 1 Trestného poriadku, ktoré bolo opätovne zrušené uznesením Krajskej prokuratúry v Nitre v novembri 2017 a vyšetrovateľovi boli dané pokyny na doplnenie vyšetrovania. Počas roku 2018 boli vykonané len dva relevantné úkony (výsluch svedka v januári 2018 a ustanovenie znalca v decembri 2018), činnosť príslušných orgánov spočívala najmä v naprávaní vlastných nesprávnych rozhodnutí (odstraňovanie chýb a nesprávností v uzneseniach vyšetrovateľa o pribratí znalca). V roku 2019 bol vypracovaný znalecký posudok znaleckým ústavom na odstránenie rozporov v predošlých znaleckých posudkoch. Od

ustanovenia znaleckého ústavu až do predloženia vypracovaného znaleckého posudku stranám konania uplynulo 8 mesiacov. V roku 2020 bol realizovaný jeden úkon (výsluch znalca) a napokon bola trestná vec obvineného [REDAKOVANÉ] právoplatne ukončená 31. marca 2020 uznesením okresnej prokuratúry v spojení s uznesením Krajskej prokuratúry v Nitre o postúpení veci podľa § 214 ods. 1 Trestného poriadku.

V.2 K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného riaditeľstva Policajného zboru v konaní vedenom pod ČVS: ORP-389/1-VYS-NR-2015 a postupom okresnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Pv 157/15/4403

37. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01).

38. K postaveniu poškodenej v rámci trestného konania ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že uplatnenie nároku na náhradu škody poškodeným v rámci trestného konania je potrebné považovať za začatie konania podľa príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Akonáhle poškodený uplatní svoj nárok na náhradu škody v trestnom konaní, je to prekážkou, aby si náhradu škody paralelne uplatnil aj na civilnom súde. Preto konanie a rozhodovanie o nároku na náhradu škody v rámci trestného konania vo vzťahu k poškodenému spadá pod ochranu čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 18/06).

39. Skutočnosť, že v niektorých prípadoch sú trestné súdy príslušné rozhodovať podľa povahy veci, či poškodená osoba má alebo nemá byť účastníkom konania, alebo že môžu osobu uplatňujúcu si nárok na náhradu škody odkázať na občiansky súd, keď nie sú dostatočné dôkazy na stanovenie takéhoto nároku, nemôže mať vplyv na daný stav. Pokiaľ nebude vydané takéto rozhodnutie, poškodené osoby uplatňujúce si nárok na náhradu škody v trestnom konaní majú nárok profitovať zo záruk čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože takéto

konania sú rozhodujúce pre určenie ich „občianskych práv“ (rozhodnutie ESLP vo veci Krumpel a Krumpelová v. Slovensko z 5. 7. 2005, sťažnosť č. 56195/00, § 40).

40. S ohľadom na uvedené možno konštatovať, že sťažovateľka uplatnením si nároku na náhradu škody v trestnom konaní má právo na ochranu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v tomto prípade právo na rozhodnutie veci v primeranej lehote, a teda rovnako aj na ochranu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, pretože sa rozhoduje o jej občianskych právach, konkrétne o jej práve na náhradu škody z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia. Sťažovateľka má z tohto dôvodu nesporný záujem na ukončení konania, pretože uplatnením si práva na náhradu škody v trestnom konaní si nemôže uplatniť náhradu škody v civilnom konaní. Na uvedenom nič nemení ani skutočnosť, že konanie sa v čase podania ústavnej sťažnosti nedostalo do štádia súdneho konania, ale stále prebiehalo prípravné konanie. V zmysle judikatúry ESLP nároky tretích strán (poškodených) na náhradu škody, s ktorými sa pripojili do trestného konania, sú garantované čl. 6 ods. 1 dohovoru, a to od okamihu, od kedy boli v trestnom konaní uplatnené, bez ohľadu na to, či v trestnom konaní bolo vznesené obvinenie konkrétnej osobe (rozhodnutie ESLP Javor a Javorová proti Slovensku z 15. 9. 2015, sťažnosť č. 42360/10, bod 66, podobne Krumpel a Krumpelová proti Slovensku, bod 48).

41. Sťažovateľka si náhradu škody uplatnila 28. mája 2018, a teda od tohto dátumu možno posudzovať primeranosť dĺžky konania v súvislosti s namietaným porušením základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Od uplatnenia si nároku na náhradu škody až do podania ústavnej sťažnosti 4. septembra 2019 uplynulo 16 mesiacov. Ako ústavný súd zistil z listín predložených okresnou prokuratúrou, trestné konanie proti obvinenému [REDAKOVANÉ] bolo právoplatne ukončené 31. marca 2020 postúpením veci Okresnému úradu Nitra. Toto obdobie od 28. mája 2018 do 31. marca 2020, t. j. 22 mesiacov, teda možno ustáliť ako posudzované obdobie pre vznik prípadných prietáhov v konaní (ďalej len „posudzované obdobie“).

42. Pri posudzovaní otázky, či v konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1

dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02) zohľadňoval tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníkov konania a postup samotného súdu (v tomto prípade príslušného konajúceho orgánu, pozn.). V súlade s judikatúrou EŠLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľky (I. ÚS 242/2019).

43. K právnej a faktickej zložitosti prípadu musí ústavný súd podotknúť, že vzhľadom na povahu vyšetrovaného trestného činu je náročné ustáliť skutkový stav, pretože k páchaniu trestného činu malo dochádzať v domácnosti už bývalých manželov len za novej prítomnosti maloletých detí. Bolo teda namieste zisťovať skutkový stav veci pomocou nariadeného znaleckého dokazovania a prípadné rozpory v jednotlivých znaleckých posudkoch odstraňovať kontrolným znaleckým dokazovaním. S ohľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že ide o prípad, ktorý je po faktickej stránke ťažšie uchopiteľný, čo môže mať vplyv na dĺžku samotného konania.

44. Pokiaľ ide o správanie účastníkov konania, generálna prokuratúra, ako aj okresné riaditeľstvo Policajného zboru zhodne poukázali na nadmernú aktivitu splnomocneného zástupcu poškodenej. Generálna prokuratúra poskytla prehľad úkonov, ktoré splnomocnený zástupca poškodenej v konaní uskutočnil. Z pohľadu ústavného súdu činnosť splnomocnenca poškodenej aj keď istým spôsobom mohla prispieť k dĺžke konania, nemožno hodnotiť ako podstatný faktor, ktorý zapríčinil prieťahy v konaní. Na nariadené úkony sa poškodená, resp. jej splnomocnenec dostavovali riadne, zásielky preberali včas. Realizáciu procesných úkonov, ktoré právny poriadok priznáva poškodenej, nemožno označiť ako obštrukčnú činnosť a je povinnosťou príslušných konajúcich orgánov zabezpečiť, aby sa o nich rozhodovalo včas.

45. Postup konajúceho orgánu, t. j. v tomto prípade okresného riaditeľstva Policajného zboru a okresnej prokuratúry, zhodnotil ústavný súd jednotlivo. V posudzovanom období (t. j. od 28. mája 2018 do 31. marca 2020) bolo prípravné konanie

poznačené nesústredenou činnosťou vyšetrovateľa spočívajúcou vo vyhotovovaní chybných rozhodnutí o pribratí znalca, ktoré boli následne rušené ako nezákonné. Na možné prietahy, ako aj na nesprávnu činnosť vo vyšetrovaní bol vyšetrovateľ Policajného zboru upozornený aj okresnou prokuratúrou. Vytýkaná činnosť vyšetrovateľa nepochybne prispela k tomu, že prípravné konanie bolo ukončené až v marci 2020.

45.1 Čo sa týka postupu samotnej okresnej prokuratúry, ústavný súd konštatuje, že okresná prokuratúra v posudzovanom období vykonávala dozor nad prípravným konaním v posudzovanom období riadne, často sa dopytovala na stav konania, zúčastňovala sa vyšetrovacích úkonov a dávala vyšetrovateľovi záväzné pokyny, ktoré ale nie vždy vyšetrovateľ dôsledne dodržiaval. V októbri 2018 adresovala vyšetrovateľovi výčitku pre jeho nesústredenú činnosť.

46. Význam samotného konania a jeho výsledok je nepochybne pre sťažovateľku markantný a ústavný súd v žiadnom prípade nemá v úmysle tento význam zľahčovať. Vnímajúc však dĺžku samotného posudzovaného obdobia, ktoré ústavný súd môže posudzovať v súvislosti so sťažovateľkou označeným základným právom na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a právom na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote, ktorá v okolnostiach tohto prípadu predstavuje 22 mesiacov, ústavný súd konštatuje, že dĺžka tohto posudzovaného obdobia nie je neúnosná. Pre porovnanie, ak by sa sťažovateľka so svojím právom na náhradu škody obrátila na všeobecný súd, ústavne udržateľná doba trvania civilného procesu by bola porovnateľná s dĺžkou posudzovaného obdobia v tomto trestnom konaní. V tomto prípade má väčší význam to, aby orgány činné v trestnom konaní zabezpečili sťažovateľke ako oznamovateľke a tvrdenej obeti trestného činu jej účinnú ochranu a rýchle vyšetrenie celého prípadu, čo však nespadá pod ochranu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, resp. čl. 48. ods. 2 ústavy, ale posudzuje sa v rámci pozitívneho záväzku štátu zabezpečiť účinné vyšetrenie trestného činu, čomu sa ústavný súd venuje pri posudzovaní namietaného porušenia sťažovateľkou označeného základného práva podľa čl. 19 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru.

47. Napriek skutočnosti, že posudzované obdobie bolo poznačené neefektívnou a nesústredenou činnosťou vyšetrovateľa, nie každý takýto zásah musí vyústiť do porušenia

základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov alebo práva na prejednanie veci v primeranej lehote. Vzhľadom na samotnú dĺžku posudzovaného obdobia, ktorú ústavný súd ustálil na 22 mesiacov, a na zvýšenú faktickú náročnosť prejednávanej veci dospel ústavný súd k záveru, že postupom okresného riaditeľstva Policajného zboru v konaní vedenom pod ČVS: ORP-389/1-VYS-NR-2015 a postupom okresnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Pv 157/15/4403 nedošlo k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 4 výroku nálezu).

V. 3 K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 19 ods. 2 ústavy v spojení s čl. 8 ods. 1 dohovoru a k namietanému porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy postupom okresného riaditeľstva Policajného zboru v konaní vedenom pod ČVS: ORP-389/1-VYS-NR-2015 a postupom okresnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Pv 157/15/4403

48. Dôvodnosť porušenia základného práva na rešpektovanie rodinného a súkromného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy a čl. 8 ods. 1 dohovoru, ako aj porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy vidí sťažovateľka v porušení práva na účinné vyšetrenie trestného činu, ktoré podľa nej vyplýva z tzv. pozitívneho záväzku štátu pri ochrane porušených práv.

49. Primárnym účelom čl. 8 dohovoru je ochrana proti arbitrárnym zásahom do súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie zo strany orgánu verejnej moci (Libert proti Francúzsku, rozsudok ESĽP z 22. 2. 2018, sťažnosť č. 588/13, ods. 43). Členské štáty však majú aj pozitívny záväzok zabezpečiť, že práva chránené čl. 8 dohovoru, budú rešpektované aj medzi súkromnými osobami (Burbulescu proti Rumunsku, rozsudok ESĽP z 5. 9. 2017, sťažnosť č. 61496/08, ods. 108). Tieto záväzky môžu zahŕňať prijatie opatrení určených na zabezpečenie rešpektovania súkromného života aj vo sfére vzťahov medzi jednotlivcami navzájom (Evans proti Spojenému kráľovstvu, rozsudok ESĽP z 10. 4. 2007, sťažnosť č. 6339/05).

50. Ústavný súd si je vedomý tradičnej doktríny, podľa ktorej trestné konanie predstavuje vzťah medzi páchatelom a štátom a ústava negarantuje právo tretej osoby, aby iná osoba bola stíhaná a odsúdená. V tomto prípade je nutné podotknúť, že sťažovateľka nenamieta výsledok trestného stíhania obvineného (ktorý jej v čase podania ústavnej sťažnosti ani nemohol byť známy), ale namieta, že vyšetrowanie jej trestného oznámenia nebolo efektívne a trvalo neprimerane dlho. Ústavný súd už viackrát uviedol, že orgány činné v trestnom konaní sú povinné trestné oznámenie oznamovateľa trestného činu riadne prešetriť a rozhodnúť o ňom. Sťažovateľ ako oznamovateľ trestného činu má zákonné právo domáhať sa len toho, aby sa s jeho oznámením či sťažnosťou kompetentný orgán riadne zaoberal. Nemá však nárok na to, aby výsledok konania zodpovedal jeho predstave (II. ÚS 428/2017).

51. Ústavný súd akcentuje rozhodovaciu prax ESLP, ktorý vo viacerých svojich rozhodnutiach zdôraznil, že zmluvné štáty dohovoru majú povinnosť chrániť v dohovore zakotvené základné ľudské práva a slobody osôb, ktoré podliehajú ich jurisdikcii, pričom v nevyhnutných prípadoch majú na tento účel využiť aj prostriedky trestného práva. V takomto kontexte ESLP v rozhodnutí M. C. proti Bulharsku zo 4. decembra 2003, sťažnosť č. 39272/98, týkajúcom sa prípadu porušenia práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 dohovoru judikoval, že aj keď je vo všeobecnosti na vôli zmluvných štátov dohovoru, akým spôsobom zaistia ochranu jednotlivcov pred zásahmi iných jednotlivcov do označeného práva, pokiaľ sú v hre základné hodnoty a aspekty súkromného života, musia zmluvné štáty využiť aj účinné trestnoprávne nástroje, a to nielen zakotvenie príslušných inštitútov a skutkových podstát v pozitívnom práve, ale tiež efektívne vyšetrowania a stíhanie v konkrétnej trestnej veci (III. ÚS 759/2017).

52. Ústavný súd už v minulosti v rámci svojej rozhodovacej činnosti uviedol, že pozitívny záväzok štátu zabezpečiť efektívne rešpektovanie súkromia a rodinného života v zmysle čl. 19 ods. 2 ústavy a čl. 8 dohovoru môže implikovať požiadavku účinnej trestnoprávnej ochrany, najmä v prípade aktov dotýkajúcich sa telesnej a duševnej integrity jedinca a ďalších základných hodnôt a esenciálnych aspektov súkromného života. Pozitívny záväzok štátu v tomto smere môže zahŕňať aj požiadavku efektivity trestného vyšetrowania

(rozsudok ESĽP zo 4. 12. 2003 vo veci M. C. proti Bulharsku, sťažnosť č. 39272/98) (III. ÚS 194/06). Účinnosť vyšetrenia závisí najmä od jeho dôkladnosti, rýchlosti, nezávislosti a nestrannosti.

53. V zmysle judikatúry ESĽP (napr. prípad Ulusoy proti Turecku, sťažnosť č. 54969/09) čl. 8 ods. 1 dohovoru v sebe nesie jednak hmotnoprávnu stránku, výsledkom ktorej má byť poskytnutie reálnej a účinnej ochrany práva podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru zo strany štátu, t. j. prijatie účinných opatrení aj trestnoprávnej povahy, ktorých účinok nebude iluzórny. Druhý aspekt tvorí procesná stránka čl. 8 ods. 1 dohovoru, ktorú tvorí právo na účinné, resp. efektívne vyšetovanie. Požiadavka účinného vyšetovania znamená, že štát je povinný aj vo sfére vzťahov medzi jednotlivcami navzájom prijať primerané opatrenia na účinný postup proti závažným trestným činom, obeťami ktorých sú deti alebo ostatné zraniteľné osoby, medzi ktoré možno priradiť aj obeť domáceho násillia a sexuálneho zneužívania.

54. V tomto ohľade ESĽP uviedol, že v určitých situáciách (napr. ublíženie na zdraví, znásilnenie, domáce násillie) si efektívne odstrašenie od útokov na fyzickú integritu osoby vyžaduje účinný trestno-právny mechanizmus na zabezpečenie adekvátnej ochrany (Sandra Janković proti Chorvátsku, rozsudok ESĽP z 5. 3. 2009, sťažnosť č. 38478/05, ods. 36). V prípade M. T. a S. T. proti Slovenskej republike (rozhodnutie o prijateľnosti sťažnosti z 29. 5. 2012) ESĽP zdôraznil, že tento postoj v zásade nie je obmedzený na prípady fyzického násillia, ale naopak, osobitne v prípadoch domáceho násillia sa môže vzťahovať aj na psychické násillie. Štát je povinný inštitucionálne poskytnúť jedincom možnosti ochrany ich práv, teda vytvoriť proces, ktorý bude účinný nielen z hľadiska ochrany ich práva na súkromný a rodinný život, ale bude pôsobiť aj smerom navonok voči spoločnosti ako garancia ochrany tohto práva a odstrašujúci moment pre potencionálnych páchatel'ov.

55. Zlyhanie štátu pri vyšetovaní niektorých trestných činov môže výnimočne viesť k porušeniu práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 dohovoru. Pozitívny záväzok štátu viesť účinné vyšetovanie sa vzťahuje len na veľmi závažné zásahy

do samotnej podstaty tohto práva („*where fundamental values and essential aspects of private life are at stake*“ – pozri rozsudok vo veci X a Y proti Holandsku z 26. 3. 1985, č. 8978/80, bod 27; ďalej napr. rozsudok vo veci Söderman proti Švédsku z 12. 11. 2013, č. 5786/08, body 82 a 85). Takými sú predovšetkým vážne zásahy do fyzickej či psychickej integrity, ako sú napríklad prípady domáceho násillia (rozhodnutie vo veci M. T. a S. T. proti Slovensku z 29. 5. 2012, č. 59968/07, body 58 a 64), sexuálneho násillia (pohlavné zneužívanie či znásillnenie, pozri napr. rozsudok vo veci X a Y proti Holandsku z 26. 3. 1985, č. 8978/80, bod 27), či fyzického násillia voči skupinám vyžadujúcim špeciálnu ochranu, ako sú napr. deti (rozsudok vo veci Remetin proti Chorvátsku z 11. 12. 2012, č. 29525/10, bod 91) (podobne II. ÚS 182/2017, III. ÚS 173/2018).

56. Ústavný súd konštatuje, že v prípade sťažovateľky išlo o vyšetrowanie podozrenia zo spáchania trestného činu týrania blízkej osoby a zverenej osoby, teda o sťažovateľkou tvrdené domáce násillie, ku ktorému malo dochádzať zo strany jej bývalého manžela v období rokov 2000 až 2015, ktoré malo spočívať jednak v priamych fyzických útokoch na sťažovateľku, ale aj vyhrážkach fyzickým násillím, či dokonca smrťou a sledovaní sťažovateľky. Z uvedeného je možné ustáliť, že sťažovateľka mala pri podávaní trestného oznámenia tzv. obhájitelný nárok, ktorý si vyžadoval v tomto prípade prijatie opatrení v trestnoprávnej rovine, keďže tvrdené útoky zo strany jej bývalého manžela predstavovali závažný zásah do práv chránených čl. 8 dohovoru.

57. V zmysle už uvedeného posúdil ústavný súd procesnú stránku poskytnutej ochrany v prípade sťažovateľky, t. j. účinné vyšetrowanie skutku. Ako už ústavný súd vyvodil z chronológie procesných úkonov, ktoré zistil po preskúmaní vyšetrowacieho spisu okresného riaditeľstva Policajného zboru ČVS: ORP-389/1-VYS-NR-2015 a spisu okresnej prokuratúry sp. zn. 1 Pv 157/15/4403, postup vyšetrowateľa a dozorujúceho prokurátora okresnej prokuratúry bol zo začiatku vyšetrowania trestného oznámenia sťažovateľky promptný. Ešte v deň podania trestného oznámenia 16. marca 2015 bolo vyšetrowateľom vydané uznesenie o začatí trestného stíhania, bezodkladne sa uskutočnil výsluch poškodenej, viacerých svedkov, bol zadržaný a vypočutý bývalý manžel sťažovateľky, vyšetrowateľ pribral do konania znalca a už 18. marca 2015 vzniesol vyšetrowateľ bývalému

manželovi sťažovateľky obvinenie. O väzobnom stíhaní obvineného síce nebolo rozhodnuté pozitívne, no obvinenému bol uložený zákaz priblížiť sa k sťažovateľke. Koncom júla 2015 mal vyšetrovateľ k dispozícii prvé znalecké posudky, predmetom ktorých bola samotná sťažovateľka a obvinený. Po tomto období sa však intenzita postupu vyšetrovateľa spomaľovala, predlžovala sa doba medzi jednotlivými procesnými úkonmi, načo dozorujúci prokurátor reagoval opatrením z decembra 2015, ktorým uložil vyšetrovateľovi lehotu na ukončenie prípravného konania. Vyšetrovateľ podal návrh na postúpenie veci podľa § 214 ods. 1 Trestného poriadku v októbri 2016 a potom opakovanie v septembri 2017, v oboch prípadoch prokurátor okresnej prokuratúry vydal uznesenie o postúpení veci, ktoré však boli v oboch prípadoch zrušené Krajskou prokuratúrou v Nitre a v oboch prípadoch vyústili v to, že vyšetrovateľ dostal opatrením pokyny na ďalšie doplnenie vyšetrovania. Nemožno tiež nespomenúť chybové uznesenia vyšetrovateľa o pribratí znalca, ktoré sa v priebehu celého vyšetrovania opakovali a boli následne ako nezákonné rušené okresnou prokuratúrou. Napriek neefektívnemu a nesústredenému postupu vyšetrovateľa v uvedenej trestnej veci dozorujúci prokurátor nevyužil možnosť pridelenia veci inému vyšetrovateľovi, napriek návrhom zo strany splnomocneného zástupcu sťažovateľky. K prideleniu veci inému vyšetrovateľovi došlo až v auguste 2018, ale v súvislosti so zmenou služobného zaradenia doterajšieho vyšetrovateľa, a nie zásahom dozorujúceho prokurátora. Na dĺžku prípravného konania sa sťažoval aj sám obvinený. Trestná vec obvineného [REDAKOVANÉ] bola napokon právoplatne ukončená 31. marca 2020 uznesením okresnej prokuratúry v spojení s uznesením Krajskej prokuratúry v Nitre o postúpení veci podľa § 214 ods. 1 Trestného poriadku.

58. Vyšetrovanie trestného oznámenia sťažovateľky teda trvalo takmer 5 rokov a ústavný súd konštatuje, že dĺžka tohto obdobia nebola spôsobená len z dôvodu skutkovej zložitosti alebo zvýšenej náročnosti ustálenia skutkového stavu. Aktivita splnomocneného zástupcu v konaní, ktorá spočívala v predkladaní dôkazov, vlastných znaleckých posudkov či podávaní sťažností proti jednotlivým rozhodnutiam vyšetrovateľa či prokuratúry, predstavovala realizáciu procesných práv sťažovateľky, a aj keď orgány činné v trestnom konaní bezpochyby potrebovali čas, aby sa týmito návrhmi a podnetmi riadne vysporiadali, nemožno sťažovateľke z tohto dôvodu pričítať zodpovednosť za celkovú dobu trvania

prípravného konania. V tejto súvislosti je nutné uviesť, že na základe sťažnosti sťažovateľky došlo dvakrát k zrušeniu uznesenia okresnej prokuratúry o postúpení veci, neboli teda nedôvodne podané a viacerými podaniami sa sťažovateľka práve domáhala urýchlenia a ukončenia celého procesu vyšetrovania.

58.1 Zodpovednosť za dĺžku trvania vyšetrovania trestného oznámenia nesie v tomto prípade hlavne vyšetrovateľ, a to z dôvodu nekonania, nesústreďenej a neefektívnej činnosti, ktorá musela byť opakované naprávaná postupom dozorujúceho prokurátora. Postup okresnej prokuratúry ako dozorujúceho orgánu nad činnosťou vyšetrovateľa nemožno taktiež podceňovať, pretože aj keď dozor nad vyšetrovaním vykonávala konštantne, v konečnom dôsledku nezabránila zdĺhavosti a neúčinnosti tohto konania a jej činnosť sa javila skôr formalisticky ako reálne účinná. V neposlednom rade ústavný súd poukazuje aj na § 209 ods. 2 Trestného poriadku, v zmysle ktorého vyšetrovanie obzvlášť závažných zločinov je potrebné skončiť do šiestich mesiacov od vznesenia obvinenia; v ostatných prípadoch do štyroch mesiacov. V tomto prípade sa prípravné konanie podarilo ukončiť až po takmer piatich rokoch.

59. Rýchlosť vyšetrovania je podstatným prvkom účinného vyšetrovania, pretože signalizuje záujem orgánov činných v trestnom konaní na riadnom vyšetrení a ukončení celého prípadu. Naopak, neprimerane zdĺhavé vyšetrovanie môže signalizovať určitú akceptáciu a toleranciu k páchaniu domáceho násillia a nepôsobí preventívne ani voči verejnosti a ostatným potenciálnym páchatelom tohto druhu trestnej činnosti, a preto takýto postup príslušných orgánov nemožno označiť za naplnenie požiadavky účinného vyšetrovania. Takmer päť rokov trvajúce vyšetrovanie domáceho násillia, a to bez ohľadu na výsledok prípravného konania, ktoré bolo ukončené až 7 mesiacov po podaní ústavnej sťažnosti, nemožno považovať za efektívne a rýchle. Sťažovateľka takmer 5 rokov nedostala odpoveď na otázku, či konanie jej bývalého manžela má trestnoprávny charakter, nebola nastolená právna istota vo vzťahu medzi obvineným a sťažovateľkou a navyše obraz, ktorý spoločnosti dáva takéto zdĺhavé konanie príslušných orgánov, sa nejaví ako odmietajúci akékoľvek páchanie domáceho násillia.

60. Pre porovnanie možno uviesť rozhodnutie ESLP z 3. decembra 2015 vo veci M. a M. proti Chorvátsku (sťažnosť č. 10161/13), v ktorom ESLP vo vzťahu k efektívnosti vyšetrovania domáceho násillia otca voči dcére, ktorá mala byť vystavená ponižujúcemu zaobchádzaniu vo forme fyzických a psychických útokov (vyhrážky, nadávky, fyzické donútenie k jedlu a podobne), v ktorom ESLP posudzoval, či bol dodržaný procesný pozitívny záväzok štátu vyšetriť obvinenia zo zlého zaobchádzania, vyplývajúci z čl. 3 dohovoru, ktorý možno podobne aplikovať aj v súvislosti s efektívnym vyšetrovaním údajného porušovania práv a hodnôt chránených čl. 8 dohovoru. V tomto rozhodnutí ESLP jednak uviedol, že na to, aby bolo možné vyšetrovanie považovať za efektívne, musí byť spôsobilé nielen viesť k ustáleniu skutkových okolností prípadu a k identifikácii a prípadnému potrestaniu tých, ktorí sú zodpovední, no musí spĺňať aj požiadavku včasnosti a odôvodnenej rýchlosti. V tomto prípade ESLP konštatoval, že ani po uplynutí 4 rokov a 5 mesiacov nebolo vydané konečné súdne rozhodnutie, ktorým by bolo rozhodnuté, či zranenia sťažovateľky boli spôsobené jej otcom, a ak áno, ktorým by bola ustálená jeho trestnoprávna zodpovednosť a bol mu uložený trest. Za týchto okolností ESLP vyslovil, že štátne orgány nespĺnili požiadavku včasnosti obsiahnutej v ich procesnom pozitívnom záväzku vyplývajúcom z čl. 3 dohovoru. Uvedený záver možno v plnej miere podľa ústavného súdu aplikovať aj na požiadavku účinnosti a efektívnosti vyšetrovania v prípade, ak sú ohrozené práva a hodnoty chránené čl. 8 dohovoru v prípade, ak je v stávke podozrenie z takej závažnej trestnej činnosti, akou je domáce násillie.

61. Vzhľadom na uvedené ústavný súd rozhodol, že postupom okresného riaditeľstva Policajného zboru vedenom pod ČVS: ORP-389/1-VYS-NR-2015 a postupom okresnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Pv 157/15/4403 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 19 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

62. Sťažovateľka namieta, že absenciou účinného vyšetrovania došlo súčasne aj k porušeniu jej základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Ako už bolo uvedené, sťažovateľka nenamieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v súvislosti s výsledkom prípravného konania, ktoré v čase podávania

ústavnej sťažnosti ani nepoznala, ale v súvislosti s účinnosťou vyšetovania. Vzhľadom na to, že ústavný súd dospel k záveru, že samotné vyšetovanie nesplnilo atribút efektívnosti, a to najmä s ohľadom na dĺžku samotného prípravného konania, ktoré trvalo takmer 5 rokov a bolo spôsobené najmä zmätočnou a nesústredenou činnosťou orgánov činných v trestnom konaní, je potrebné konštatovať, že namietaným postupom okresného riaditeľstva Policajného zboru v konaní vedenom pod ČVS: ORP-389/1-VYS-NR-2015 a postupom okresnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Pv 157/15/4403 došlo aj k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (bod 1 výroku nálezu).

V. 4 K namietanému porušeniu práva sťažovateľky podľa čl. 13 dohovoru postupom okresného riaditeľstva Policajného zboru v konaní vedenom pod ČVS: ORP-389/1-VYS-NR-2015 a postupom okresnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Pv 157/15/4403

63. Absencia účinného vyšetovania má podľa mienky sťažovateľky dôsledok aj na porušenie práva sťažovateľky na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru.

64. V súvislosti s namietaným porušením čl. 13 dohovoru ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej z čl. 13 dohovoru vyplýva pre fyzické osoby a právnické osoby procesné právo akcesorickej povahy mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom v prípade porušenia ostatných ľudských práv chránených dohovorom (III. ÚS 38/05, II. ÚS 99/2011).

65. Ústavný súd predstavuje v Slovenskej republike posledný inštitucionálny mechanizmus ochrany základných práv a slobôd a ľudských práv a základných slobôd, ktorý nastupuje v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci. V tejto súvislosti ústavný súd uvádza, že sťažovateľka mala k dispozícii účinný prostriedok nápravy, ktorý aj využila podaním ústavnej sťažnosti, a tak bola jej právam poskytnutá ochrana zo strany ústavného súdu (III. ÚS 759/2017, bod 38). Ústavný súd preto konštatuje, že v predmetnej veci nezistil súvislosť medzi namietaným porušením

čl. 13 dohovoru a namietaným postupom okresného riaditeľstva Policajného zboru v konaní vedenom pod ČVS: ORP-389/1-VYS-NR-2015 a postupom okresnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Pv 157/15/4403, preto návrhu v tejto časti nevyhoviel (bod 4 výroku nálezu).

66. Vyslovenie porušenia základných práv sťažovateľky podľa ústavy a jej práv zaručených dohovorom namietaným postupom okresného riaditeľstva Policajného zboru a postupom okresnej prokuratúry napĺňa účel, ktorý sťažovateľka sledovala podaním sťažnosti ústavnému súdu.

VI.

Rozhodnutie o návrhu na priznanie primeraného finančného zadost'učinenia

67. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

68. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadost'učinenie, ak o to požiadal.

69. Sťažovateľka sa v ústavnej sťažnosti domáha, aby ústavný súd vzhľadom na celkovú dobu konania, nečinnosť vyšetrovateľa aj prokurátorky, ale hlavne s ohľadom na význam veci, ktorá si vyžaduje výnimočnú rýchlosť konania, jej priznal primerané finančné zadost'učinenie za utrpenú ujmu vo výške 10 000 eur.

70. Ústavný súd dospel k záveru o porušení základného práva sťažovateľky podľa čl. 19 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 8 dohovoru, ktoré garantujú právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života, ako aj základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy na súdnu a inú právnu ochranu. Vzhľadom na skutočnosť, že išlo vyšetrovanie trestného činu týrania blízkej a zverenej osoby, v ktorom sa sťažovateľka nachádza v postavení obeť

vyšetrovaného trestného činu, možno teda hovoriť o zásadnom zásahu do mimoriadne citlivej oblasti jej súkromného a rodinného života, rozhodol ústavný súd tiež o tom, že samotné vyslovenie porušenia týchto práv sťažovateľky nepredstavuje v okolnostiach tejto veci primeranú satisfakciu. Vzhľadom na uvedené jej priznal v súlade s čl. 127 ods. 3 ústavy a § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde primerané finančné zadosťučinenie vo výške 2 500 eur, pričom sumu 2 000 eur bude povinné uhradiť okresné riaditeľstvo Policajného zboru a 500 eur bude povinná uhradiť okresná prokuratúra (bod 2 výroku nálezu).

VII.

Trovy konania

71. Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 73 ods. 2 zákona o ústavnom súde o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s právnym zastupovaním a náhradou ktorých si sťažovateľka uplatnila v sťažnosti. Pri stanovení výšky priznanej náhrady trov právneho zastúpenia sťažovateľky vychádzal ústavný súd z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, podľa ktorej základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2019 je 163,33 eur a hodnota režijného paušálu je 9,80 eur. Za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2020 je 177,00 eur, hodnota režijného paušálu je 10,62 eur. S poukazom na výsledok konania vznikol sťažovateľke nárok na úhradu trov za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2019 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti ústavnému súdu) v sume 346,26 eur vrátane režijného paušálu (2 x 163,33 eur + 2 x 9,80 eur) a za jeden úkon právnej služby v roku 2020 (vyjadrenie) v sume 187,62 eur vrátane režijného paušálu (177,00 eur + 10,62 eur), t. j. spolu 533,88 eur. Keďže právny zástupca sťažovateľky je platiteľom DPH, vznikol sťažovateľke nárok na náhradu trov konania vo výške celkom 640,66 eur. Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľky rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto nálezu.

72. Vzhľadom na čl. 133 ústavy toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. mája 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu